

Daspö avuost 2022 exista a Scuol la lavur sociala da scoula. Mia incumbenza profes-siunala es da fabricar sù quella per tuot las scoulas popularas da las fracziuns da Scuol. Davo la scoula reala n'haja absolt il giar-sunadi d'electricist per radio e televisiun, ün manster chi nu dà plü in quella fuorma ho-zindi. Davo am n'haja dedichà a plüssas ac-tivitats i'l sector da la lavur sociala illa Svizra Centrala ed Oriental. Daspö 12 ons lavura sco lavuraint social da scoula, e quella lavur am plascha ourdvar bain. Cun quist artichel lessa preschantar meis manster sco lavuraint social da scoula. La lavur sociala da scoula es üna nouva gruppa professiunala i'l sector da la lavur sociala. Ella es colliada strettamaing cullas valurs dals drets da l'uffant e vain confrun-tada cullas consequenzas da la globalisaziun economica chi chaschuna sün tuot il muond üna gronda varietà culturala. Quist fenomen s'inaccordschan las scoulas fich ferm e la sfida da chattar novas vias per la promoziun dals uffants e giuvenils es gronda. Uschè re-fletta la lavur sociala da scoula eir la müdada da valurs illa società. Il manster da la lavur sociala pretenda ün stüdi da scoul'ota terminà, congualabel cun quel d'üna persuna d'instrucziun pel s-chalin ot. La gronda part da la lavur dals lavuraints socials nun es visibla. Uschè nu's schmüra-vaglia da dudir dumondas sco: «Che fa ün lavuraint social da scoula? Perche as dou-vra quel hozindi, da plü bod giaiva quai eir

sainza?» La lavur sociala da scoula es üna da las numerusas sportas per la promoziun dals uffants e giuvenils in üna scoula. I'l rom da la basa legala agischa ella plü o main inde-pendentamaing. Ella s'orientescha al bsögn dals uffants e giuvenils per üna protecziun adattada a l'età e per ün svilup persunal. La lavur sociala da scoula as mouva sül glim tanter temp liber, famiglia e scoula. Sia tenuta invers ils cliants es adüna neutrala, i'l sen dals drets da l'uman. Il sustegn da la lavur sociala da scoula ha la mera da promover l'indipendenza dals uf-fants e giuvenils e da cusgliar a lur contuorn in dumondas pedagogicas ed educativas. Ün punct central da la lavur sociala da scoula es la libra voluntà da seis cliants e la fuor-maziun d'üna relaziun sün basa da stima e d'incletta per la situaziun. La lavur sociala da scoula sto resguardar la protecziun persunala e l'obligaziun da discreziun. Cur cha la vita dals uffants e giuvenils es periclitada acutamaing contactescha la lavur sociala da scoula activmaing als organs re-spunsabels ed a las personas respunsablas per l'educaziun. Quai fa ella eir sainza il con-sentimaint dals uffants e giuvenils. La lavur sociala da scoula lavura in princip insembel cun differents posts specialisats i'l sector so-cial, psicologic, medicinal e peda-gogic. In cas da bsögn collavurescha ella eir cun instanzas sco l'autorità per la protecziun d'uffants e da creschüts, la polizia e la pro-

cura per giuvenils. Il bainstar dals uffants e giuvenils ha adüna priorità. Cull'introducziun da la lavur sociala da scoula ha il cumün da Scuol fat il prüm pass d'ün process per realisar üna sporta chi douvra temp per as stabilir. Scha genituors han dumondas o giavüschs pon els sainz'oter s'annunzchar pro mai. Pel mumaint be in frances o tudais-ch. Üna da mias prümas incumbenzas, sper il fabricar sù la lavur so-ciala da scoula, es d'imprender il rumantsch vallader.

Olivier Fasching, lavuraint social da scoula, +41 78 258 93 35, olivier.fasching@miascoula.ch

Chau insembel, eu sun Meret Wüest, assis-tenta da giuvenils dal cumün da Scuol daspö ils 1. avuost 2022. Eu sun impiegada dal cu-mün cun ün pensum dad 80 %. Aint in meis büro in chasa cumünala suna ragiundschibla adüna da mardi fin venderdi. Là poust tü per exaimpel – insembel cun oters giuvenils – organisar progets, crear il placat dal mais

obain far dumondas davart tuot ils temas importants pella giuventüna. Il lö d'inscunter es avert adüna marcurdi e venderdi pellas scolaras e'ls scholars dal s-chalin ot da tuot ils 6 cumüns. Eu m'allegre mincha jada da verer novas fatschas! Ed eu spet be buonder da pudair realisar progets fantastics pel temp liber insembel cun vo. Tuot las infuormaziuns importantas chattast sün noss placats dal mais chi stan a disposiziun in blers lös obain sün Instagram suot «lavurcungjuvenils».

Meret Wüest, assistenta da giuvenils dal cumün da Scuol +41 78 254 00 83 m.wueest@scuol.net

Scoula Scuol

Organisaziun
Manader da scoula
Secretaria
Pedels
Telefon secretariat
Telefon stanza da magisters
Telefon pedels
E-mail

Mario Rauch
Gretta Ursina Garcia-Nogler
Paulo Alves do Vale, Francisca Teixeira
081 861 27 62
081 861 27 63
081 861 27 60
mario.rauch@miascoula.ch
gretta.garcia@miascoula.ch
secretariat@scoula-scuol.ch
lündeschdi • 14:00 - 15:00
gövgia • 14:30 - 15:30

Uras da büro

Scoula Sent

Organisaziun
Manader da scoula
Pedel
Telefon
Telefon manader
Telefon pedel
E-mail
Uras da büro

Gian Caviezel
Silvio Vital
081 864 05 52
081 864 05 52
081 864 05 52
gian.caviezel@miascoula.ch
mardi • 15:00 - 16:00
gövgia • 15:00 - 16:00

Scoula Ftan

Organisaziun
Manadra da scoula
Pedella
Telefon stanza da magisters
Telefon pedella
E-mail
Uras da büro

Martina Näff-Benderer
Raja Schulze
081 864 09 29
081 860 38 24
martina.naef@miascoula.ch
gövgia • 14:00 - 15:00 o tenor convegna

Scoula Tarasp

Organisaziun
Manadra da scoula
Pedella
Telefon
Telefon pedella
E-mail
Uras da büro

Agläia Gallmann
Seraina Ammann
081 864 01 29
078 764 61 79
aglaila.gallmann@miascoula.ch
gövgia • 15:15 - 16:00

Scoula Ardez

Organisaziun
Manadra da scoula
Pedella
Telefon stanza da magisters
Telefon pedella
E-mail
Uras da büro

Duri Janett
Marie Luise Taisch
081 862 23 10
079 469 12 03
duri.janett@miascoula.ch
mardi • 13:30 - 15:00

Plan da scoula 2023

Scoula	Vacanzas
09.01.2023 - 03.03.2023	*04.03.2023 - 12.03.2023
13.03.2023 - 04.05.2023	05.05.2023 - 21.05.2023
22.05.2023 - 30.06.2023	01.07.2023 - 13.08.2023
14.08.2023 - 06.10.2023	07.10.2023 - 22.10.2023
23.10.2023 - 22.12.2023	23.12.2023 - 07.01.2024
* Vacanzas da Chalandamarz han lö a Ftan dals 5 - 12 marz 2023	

Üsanzas

Ftan	Scuol
4 favrer 2023	Schüschaiver
13 schner 2023	Pangronds
3 marz 2023	Talocs
4 favrer 2023	Hom Strom
4 marz 2023	Chalandamarz
1. marz 2023	Chalandamarz
22 dec. 2023	Nadal da scoula
22 dec. 2023	Nadal da scoula

Sent	Tarasp
1. marz 2023	Chalandamarz
1. marz 2023	Chalandamarz
amo incuntschaint	Nadal da scoula
21 dec. 2023	Nadal da scoula

Ardez	Guarda
1. marz 2023	Chalandamarz
28. favrer 2023	Chalandamarz
1. marz 2023	Chalandamarz
21. dec. 2023	Nadal da scoula
21. dec. 2023	Nadal da scoula

Dis da festa

07 - 10 avrigl 2023	Pasqua
18 mai 2023	Ascensiun + Punt d'Ascensiun (illas vacanzas da mai)
29 mai 2023	Tschinquaisma
1. nov. 2023	Festa da tuot ils Sonchs (be la scoula da Tarasp)

Quist chalender rimplazza tuot ils chalenders chi sun gnüts publichats plü bod!

La lavur sociala da scoula cuntegna las seguintas spüertas:

- cussagliaziun individuala pro conflicts e crisas da scolaras e scholars
- cussagliaziun da genituors pro dumondas d'educaziun o pro conflicts culla scoula
- intermediaziun tanter posts da cussagliaziun per genituors o lur uffants
- cussagliaziun per sclerir conflicts tanter gruppas da scolaras e scholars
- cussagliaziun per personas d'instrucziun e mainascoulas pro sfidas cun uffants e giuvenils o lur genituors
- sustegn per schogliar conflicts in classa
- spüertas da prevenziun per classas per temas sco l'adöver da medias socialas, cumpetenzza sociala, mezs da dependenza o sandà psichica
- sustegn per fabricar sù ün cussagl da classa o ün parlamaint da scola-ras e scholars, sco eir üna cultura da stima vicendaivla in chasa da scoula
- sustegn per fuormar la relaziun tanter genituors e scoula e fabricar sù ün cussagl da genituors
- mantgnair ils contacts da las raits professiunalas in scoula e dadour la scoula

TARASPIT

novitats da la scoula Tarasp

Las scholaras e scholars da la 3. – 6avla han scrit istorgias cun differents geners, ma cul istess titel.

Üna not sül chasté da Tarasp – ün'istorgia d'amur

Üna bella not l'on 1991 han Julietta e Jeff, ün giuven pàrin fich inamurà, reservà üna guida tras il chasté da Tarasp. A las 20:03 stiaivan els davant il portal ed han spettà a la guida. Ün pa plü tard è'la gnüda ed els han cumanzà. Els sun chaminats tras stanzas bain decoradas cun pots da fluors vegls cun aint bellischmas fluorinas, blers disegns e fotografias. Dandettamaing sun els gnüts in üna stanza s-chüra e spüzzulenta. La guida ha dit, ch'ella giaja cuort in tualetta. Julietta e Jeff han surgni la pel giallina. Cun verer intuorn hana vis üna porta nairischma. Id han surgni temma e s'han tut pel man. Buonder nu tils mancaiva ed i sun its planet pro la porta naira. Jeff ha schmachà la nadiglia fraida e drivi la porta. Plan planet suna entrats. La porta s'ha serrada cun ün sfrach. I s'han vouts vers la porta ed han badà ch'ella nu d'eira plü là. Tras quai hana surgni amo daplü temma e s'han branclets. Julietta ha tut oura la glüm da s-charsella ch'ella vaiva aposta tutta cun sai. Cur ch'ella tilla vaiva impizzata, hana vis üna fanestrina i'l chantun. Svelt suna its via ed han guardà oura. Coura hana vis l'üert dal chastè. Julietta e Jeff s'han dat darcheu il man e guardà amo üna jada intuorn. Id han badà ch'els sun in üna stanza. Id han pers la spranza ed han pensà chi nu güda nöglia da tscherchar üna via per ir oura. Cun as metter giò es gnüda la stanglantüm. Els han tatlà amo ün tempet a scrusochir la laina e lura suna indurmanzats.

Il sulai es planet alvà ed ün raz es gnü tras la fanestrina sülla fatscha da Jeff. Be planetin s'ha'l sdruglià ed ha badà la chalur da Julietta. A Julietta ha'l laschà dormir amo ün pa. Cur cha tuots duos d'eiran sdrugliats, hana guardà our da fanestra. Id han vis il tramunt dal sulai cun tuot sia bellezza. Id han guardà intuorn illa stanzina chi d'eira Plain algrezcha s'hana branclets e bütschats. Els sun its tras la porta i'l piertan chi d'eira

darcheu in sia bellezza veglia.

Cun blera spranza suna cuorrüts pro la sortida. Duos ons davo quist evenimaint hana maridà aint il chastè e vivan amo adüna cuntaints insembel.

ladina e leonor

–üna not sül chasté da Tarasp– – ün'aventüra–

Ün di es Claudio i a verer üna preschantaziun dal chasté da Tarasp. Chaminond sü da la via da Sparsels stübgiaiva'l che ch'el fess sco prüm o che ch'el guardess. Rivà sül chastè ha'l vis üna schurma d'glieud. El vaiva clostrofobia e chaminaiva davo la glieud, ma in ün dandet ha'l surgni panica ed es cuorrü in tualetta. Là ha'l tschüf mal il cheu da tuot quist ed es crodà in svanimaint. Bun ch'el vaiva ün'ura cun sai. El es sdruglià aint il s-chür e vaiva ün pa temma, ma be ün pa. El s'ha decis dad ir our da la tualetta ed es chaminà tras il piertan. Las chandailas ardaivan ed el ha let sün ün fögl, cha Not Vital saja i in vacanzas in Italia. El ha inclet ch'el stopcha survivor traits eivnas aint il chastè! Darcheu vaiva'l panica. El s'ha calmà ed es i a tscherchar da mangiar ed aua per almain duos eivnas ed es i in ün lö protet. Rivà illa cuschina ha'l vis rests da mangiar da Not Vital, ils quals el ha tut cun sai. Pro ün portun è'l rivà e til ha drivi e vaiva la bocca averta. „Char Segner, quant grond es quist !?“ El ha decis dad ir in tschercha da roba per durmir. Chattà ha'l ün mataratsch ed ün plümatsch cun üna cuverta per durmir. El ha dudi ad inchün. El vaiva enorm temma, perquai ch'ingün nu pudaiva savair ch'el es aint il chastè sainza Not Vital. El ha vis cha quai d'eira la nettiadra – ella discurriva cun Not Vital dad ün termin pel cuafför in Italia. El s'ha vout ed ha vis a blera glieud. I gniva adüna plü s-chür e plü s-chür.

„Ma uei, sta sü, ma subit ed oura cun tai!“ El es sdruglià tuot schoccà e tuot quist es capità i'l temp da seis ir in svanimaint. **• HAPPY END.**

Angela e Diego

Üna not sün chastè – ün crimi

I d'eira üna jada üna famiglia a Tarasp. Quels laivan ir üna jada sül chastè. Ils uffants vaivan temma. Cur chi d'eiran aint il chastè s'ha serrada la porta dal chastè. Els sun its inavant ed han dudi ün sbragizi. Tuots vaivan temma. I sun its vi pro'l piertan. Lura hana vis alch chi's movaiva. Quella creatüra es gnüda incunter a la famiglia. Tuots as laivan zoppar. La duonna s'ha zoppada davo la porta. L'hom s'ha zoppà pro la corazza. La figlia s'ha zoppada illa s-chaffa. Il figl s'ha zoppà pro'ls chanuns. La creatüra vaiva griflas plain sang. Ella d'eira nairischma. Ella ha tscherchà e tscherchà, ma nun ha chattà a la famiglia. Il figl laiva ir a verer ingio cha la creatüra es ida. La creatüra ha maglià ün uman. Lura ha'la vis al figl ed el es cuorrü davent perquai ch'el vaiva temma. Il figl d'eira massa plan, tuot in d'üna jada til ha tschüf la creatüra. El ha sbragi, ma ningün nu til ha dudi. Ella til ha strat davo e til ha büttà aint illa cisterna. La famiglia til ha chattà ed i sun cuorrüts a chasa e nu sun mai plü its sül chastè.

Andreas e Dominic

Tschinch sens in tschinch frasas

La Savla e 6avla classa d'Ardez e Guarda ha gnü l'incumbenza da descriver ün oget obain ün lö in tschinch frasas cun tuot ils sens. Ils uffants da 1. e 2. classa han disegnà ils purtrets chi s'affan cullas ingiavineras. Est bun da cumbinar ils texts cul güst purtret?

Quel oget as vezza davent d'Ardez, ma eir davent da Ramosch.

I's doda a schuschurar il vent tras la müraglia.

Aint in quel oget gusta süt e d'aventüras passantadas.

Id es uschè grond, chi nu's riva da palpar tuot in üna jada.

I savura da temps plü vegls.

Janina, Sina, Severin

Carla

Ingün nu sa dir dal sgür co chi guarda'oura là, ma i para d'esser sgrischaivel.

Schi's sarà là, ardarà la pel sco il fö.

I's dudirà a sbragir glieud noscha.

In quel lö gustaraja uschè picant sco il chili sülla lengua.

I savurarà brüschà e da füm.

Aaron, Selina, Talin

Noemi, Sarina

Quel oget es fich imposant.

Schi s'es in vicinanza da quel, as doda co cha'ls utschels chantan bellas melodias.

L'odur da quel oget es fich magica e speciala.

Il gust po esser fich dutschin.

Schi's va be planin suravia cul man, poja tachar ed esser gruogl.

Damian, Mellia, Nicolin

Afonso, Balam

Quist oget po gnir fat our da differents materials, sco lain o crap.

Schi s'es dasper quel oget murmura.

I savura ün pa müffin.

Tuot tenor ingio gusta different, per exaimpel da fier.

D'üna vart esa bletsch e da tschella vart süt.

Kim, Laurin, Leonor

Larissa, Livio

Superforzas!

Anna abita cun sia mamma in üna pitschna chasa aint il god. Seis bap es fingià mort ed ella nun ha ingüns fradgliuns. Per ir a scuola sto ella passar tras tuot il god. „Anna, poust tû svelto ir a comprar pan?“ dumonda la mamma. „Hai, fetscha“, disch Anna. La mamma dà ils raps ad Anna ed ella va our da chasa. Ella passa tras il god e riva in butia. Ella cumpra il pan e va a chasa. Chaminond vers chasa tras il god, vezza ella ad ün homin. Ella til ignorescha simplamaing. Ma cun passar dasper l'homin via, disch quel: „Chau, vessast tû gugent da comprar quista butiglia?“ Ella nu cugnuoscha a quel homin e nu sa che chi'd es aint illa butiglia, ma i sun restats ün pêr raps ed ella decida da tilla comprar.

Anna tuorna a chasa, va aint in chadafö e lascha il pan sün maisa. Ella va in sia stanza e stübgia: „Dess eu uossa baiver quist? Eu nu crai chi saja üna bun'idea, ma eu baiv listess. Mmmh...id es bun!“ I nun es capità nögliä. „Eu crai chi saja üna bavronda tuot normala“, as disch ella e va in let a durmir.

Il di davo va ella a scuola. Sia stanza da scuola es pitschna ed els douvran hoz bler lö per far üna lavur da NUS. E perquai ston els stumplar inavo ils bancs. I sun bancs da duos persunas e quels paisan magari. Ma Anna riva da stumplar ün banc be suletta.

Tuots tilla guardan da quai curius.

Cun tuornar a chasa es ün bös-ch immez la via. Ella pensa: „Eu prouv da stumplar davent quist bös-ch, sch'üna persuna vül passar quia cul auto ha ella ün pêr problems.“ Anna pensa, ch'ella nu saja buna, ma cun paca fadia es il bös-ch fingià da tschella vart. „Ok, quist d'eira curius, ma forse nu pasaiva'l uschè bler“, as disch ella e va a chasa.

A chasa va ella in sia stanza e cumainza a far lezchas. „Anna, vè svelto nan“, cloma sia mamma. Anna va pro sia mamma e dumonda: „Che esa?“ „Eu douvr teis agüd. Id es rivà ün paket, id es aint üna nouva maisa. Am poust güdar a tilla portar aint?“ rouva la mamma. „Hai, cler!“ respuonda Anna. Anna doza aint il paket be suletta. „Co rivast tû da tour aint il paket sainza meis agüd? Gnanc'eu nu riv quai“, disch la mamma.

Anna tuorna in sia stanza e decida da verer plü precis che chi'd es scrit sülla butiglia. „SUPERFORZAS“ esa scrit sülla butiglia. „Ok, ma quant lösch düra quai?“ stübgia Anna e legia inavant.

„Superforzas dūrant ün mais!“ esa eir amo scrit. „Che? Dūrant ün mais?!“, disch Anna. Uossa ha ella ün mais forza e po güdar a chi ch'ella vül.

Ün'eivna plü tard cur cha Anna va a scuola, prouvan tschels scolars da serrar oura a la magistra. Els mettan bancs e sopchas davant la porta. La magistra es coura e sbraja: „Laschai gnir aint a mai, uschigliö duna ün chasti a tuot la classa!“ Anna nu vül avair ün chasti, ma ingün nu vül tuor davent ils bancs e las sopchas davant la porta. Perquai piglia Anna be suletta davent ils bancs e las sopchas. Tuot tschels stan là be cun bocc'averta, ma cuntaints da nun avair surgni ün chasti.

Davo ün mais nun ha Anna plü forzas, ma ella ha pudü güdar a blera glied.

Forsa chatta ella darcheu a quel hom e chi sa - forse dà el darcheu üna butiglia chi dà forza o eir alch oter.

